

SOSYAL BİLGİLER 7

OSMANLI DEVLETİ KURULUŞ DÖNEMİ

OSMANLI DEVLETİ(1299-1922)

- Osmanlı Devletinin kurucusu olan **Kayı boyu, Oğuzların Bozok koluna** mensuptur.
- Kayı boyu **Malazgirt Zaferinden sonra Anadolu'ya gelmiş** ve Selçuklular tarafından **Bizans sınırına uç beyliği olarak yerleştirilmiştir.**
- **Ertuğrul Gazi'den sonra Kayı boyunun başına Osman Bey** geçmiştir.
- **Osman Bey'in 1299 yılında bağımsızlığını ilan etmesi ile Osmanlı Devleti kurulmuştur.**

Püf çıkarım:

Osmanlı Devletinin kurulduğu dönemde Anadolu'da siyasi birlik yoktur. Çünkü Anadolu Selçuklu Devleti ile Moğollar arasında yapılan Köseadağ Savaşında Selçuklular yenilmiş, **Anadolu'da iç karışıklık ve iktidar boşluğu ortaya çıkmıştır.** Bu da Türkmen boylarının bağımsızlıklarını ilan etmesine neden olmuştur.

Püf bilgi:

Osmanlı Devletinin kısa sürede büyüme nedenleri

- ✓ **Anadolu ve Balkanlarda siyasi birliğin bulunmaması**
- ✓ **Merkeziyetçi yönetim anlayışı**
- ✓ **Adaletli ve hoşgörölü bir politika izlenmesi**
- ✓ **Ahi teşkilatının desteğinin sağlanması**
- ✓ **Balkanlarda uygulanan iskan siyaseti**
- ✓ **Yetenekli devlet adamlarının iş başına gelmesi**
- ✓ **Gaza ve cihat politikası**
- ✓ **Bizans sınırında kurulmuş olması (Coğrafi konum)**
- ✓ **Bizansın zayıf durumda olması**
- ✓ **Güçlü bir ordu teşkilatının bulunması vb.**

OSMAN BEY DÖNEMİ (1299 - 1324)

- 1299 yılında **Söğüt**'te **bağımsızlığını ilan etti**
- **Bilecik**'i alınca **başkent yaptı.**
- Bizans ile ilk savaş olan **Koyunhisar Savaşı**'nı kazandı(1302).

- **İlk Osmanlı parasını** bastırdı.
Püf çıkarım: *Ekonomik olarak da bağımsız olduğunu gösterir.*

ORHAN BEY DÖNEMİ (1324 - 1362)

- **Bursa'yı** fethederek **başkent** yaptı.
- Bizans'ı **Maltepe Savaşı**'nda yendi. İznik ve İzmit alındı.
- **Karesioğulları Beyliği**'ni aldı. Osmanlı Devleti ilk deniz kuvvetine (donanmaya) sahip oldu.
- **Çimpe Kalesi** alındı. **Rumeli'ye/Balkanlara** geçiş sağlandı.
- **Yaya ve müselleme** adıyla **ilk düzenli orduyu** kurdu.
- İlk kez **divan teşkilatını** kurdu. (yönetim/idari)
- İznik'te **ilk medreseyi** açtı. (eğitim)
- İllere **kadı** ve **subaşılar** atandı.

Püf çıkarım:

Orhan Bey döneminde devlet kurumlarının oluşturulmasıyla Osmanlı Devleti teşkilatlanmasını tamamlamıştır.

İskân Politikası: İskân, insanların bir bölgede yaşamaları için **yerleştirilmesi** anlamına gelmektedir.

- Osmanlı Devleti, **Balkanlarda fethettiği toprakları Türkleştirmek ve İslamlaştırmak için iskân politikası uygulamış, Anadolu'daki göçebe Türkmenleri yeni fethettiği bölgelere yerleştirmiştir.**
- ❖ **İskân politikası sayesinde;**
 - ✓ **Fethedilen yerlerde Türk nüfusu artmış ve Türk-İslam kültürü yayılmıştır.**
 - ✓ **Balkanların Türkleşmesi ve İslamlaşması sağlanarak buralarda uzun yıllar kalıcı egemenlik kurulmuştur.**
 - ✓ **Boş ve verimsiz araziler tarıma açılarak üretim ve vergi gelirleri artmıştır.**

I. MURAD (HÜDAVENDİGAR) DÖNEMİ (1362 - 1389)

- **Edirne**'yi alarak **başkent** yaptı.
- Haçlılarla yaptığı **Sırpsındığı Savaşı**'ni kazandı.
- Haçlılarla yaptığı **I. Kosova Savaşı**'ni kazandı. (1389). Ancak savaş alanını gezerken bir Sırp askeri tarafından şehit edildi.
- **Germiyanogullarından** çeyiz yoluyla Kütahya'yı, **Hamitoğullarından** parayla Isparta ve çevresini aldı.
Püf çıkarım: Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlamak için çalışmalar yapmıştır.
- İlk defa **Timar Sistemi**'ni uyguladı.
- **Devşirme Sistemi**'ni oluşturdu.
- **Yeniçeri Ocağı**'ni kurdu.

YENİÇERİ OCAĞI

- Kapıkulu piyadeleri içindeki en önemli ocaktır.
 - Devşirme Sistemi ile Hristiyan çocuklar arasından seçilirlerdi.
 - Üç ayda bir **ulufe** adı verilen maaş alırlardı.
-
- Savaş zamanı orduya katılır, savaş dışında İstanbul'un güvenliğini sağlarlardı.
 - Emekli olana kadar başka bir işle ilgilenemezler ve evlenemezlerdi.

DEVŞİRME SİSTEMİ

- Osmanlı Devletinde, **asker ve yönetici ihtiyacını karşılamak için Hristiyan halktan erkek çocuklarının alınarak yetiştirilmesi ve gereken yerlerde görevlendirilmesidir.**
- İlk olarak Çelebi Mehmet döneminde uygulanmış, **II. Murat döneminde kanunlaştırılarak sistemli hale getirilmiştir.**
- ❖ **Hristiyan ailelerin çocukları** arasından seçilerek alınan gençler, **Anadolu'da bir Türk ailenin yanına verilir, Müslüman gibi yetiştirilirlerdi.** Daha sonra bu çocuklar askeri ocaklara alınırlardı.
- ❖ Zeki ve yetenekli olanlar ise **devlet hizmetinde görev almaları için saraya (Enderun) alınırlardı.**

TIMAR SİSTEMİ

- Osmanlı Devleti'nde asker ve memurlara **maaş karşılığı** olarak **toprak verilirdi**. **Bu topraklara tımar(dirlik) denilirdi**.
- **Tımar sahibi, elindeki toprakları işletir ve vergisini toplardı**.
- Bu vergilerle hem **geçimini sağlar** hem **devlete asker besler** hem de o **bölgenin güvenliğini sağlardı**.

Püf çıkarım: Böylece devlet para harcamadan **hem ordu sahibi olmuş, hem üretimde sürekliliği sağlamış, hem de fethedilen yerlerin güvenliğini sağlamıştır**.

I. BEYAZID (YILDIRIM) DÖNEMİ (1389 - 1402)

- **İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahıdır.**
- İstanbul'u kurtarmak için gelen Haçlıları **Niğbolu Savaşı'nda (1396)** yendi.
- **Anadolu Türk siyasi birliğini (ilk kez) sağladı.**
- İstanbul'un kuşatılmasını sağlamak için **Anadolu Hisarı'nı** yaptırdı.
- **Timur ile 1402 yılında yaptığı Ankara Savaşı'nı kaybetti ve esir düştü.**
- Osmanlı Devleti'nde 11 yıl süren **Fetret** (duraklama) **Devri** başladı.

Püf bilgi:

Fetret Devri: Osmanlı Devletinde 1402 Ankara Savaşından 1413 yılına kadar devam eden **iç karışıklık dönemidir.**

I. MEHMED (ÇELEBİ) DÖNEMİ (1413 - 1421)

- ❖ Kardeşleri arasındaki taht mücadelesinden başarıyla çıktı.
- ❖ **Fetret Devri'ne son vererek devlette düzeni sağladı.**
- ❖ **Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu olarak da kabul edilir.**
- ❖ Bu dönemde Osmanlı tarihinin **ilk deniz savaşı** Venediklilerle yapıldı ancak kaydedildi.
- ❖ **Kaybedilen toprakların bir kısmını geri aldı.**

Püf bilgi:

I. Mehmet, **Fetret Devrine son vererek Osmanlı Devletini dağılmaktan kurtardığı için Osmanlı Devletinin ikinci kurucusu sayılır.**

II. MURAD DÖNEMİ (1421 - 1451)

- **İstanbul'u kuşattı fakat alamadı.**
- Anadolu'da düzeni sağladıktan sonra **Macarlarla** 1444 yılında **Edirne-Segedin Antlaşması**'ni imzalayarak tahtı 12 yaşındaki oğlu II. Mehmet'e bıraktı.
- Avrupalı devletler anlaşmayı bozunca, oğlunun da ısrarı ile tekrar tahta geçti.
- **1444** yılında **Varna Savaşı**'nda Haçlı ordusunu bozguna uğrattı.
- **1448 II. Kosova Savaşı**'nda intikam isteyen Haçlıları tekrar yendi. Bu savaş ile **Avrupalıların Türkleri Balkanlardan çıkarma ümidi kalmadı. Türkler Balkanlara kesin olarak yerleşti.**

Püf bilgi: II. Murat döneminde kazanılan **II. Kosova Savaşı ile Osmanlı Devleti Balkanlara kesin olarak yerleşmiş, Haçlıların Türkleri Balkanlardan atma ümidi kalmamıştır.**